

IMANTS ZEMZARIS

EINE ANDERE WANDERER-FANTASIE

DIĀNA ZANDBERGA, PIANO

SKANI

IMANTS ZEMZARIS

KĀDA CITA CEĻINIEKFANTĀZIJA EINE ANDERE WANDERER-FANTASIE

DIĀNA ZANDBERGA, piano

1. **Agri no rīta / Early in the Morning** (1975) 2:24
2. **Vēlu vakarā / Late Evening** (1999) 3:08
3. **Prelūdija un fūga par V. Šekspīra sonetu tēmu**
Prelude and Fugue on a Theme of Shakespeare's Sonnets (2006) 5:06
- 4.-7. **Raiņa dzejas motīvi / Motives of Rainis Poetry** (2018)
 - I. Arabeska / Arabesque 1:28
 - II. Sonante 3:40
 - III. Mēnesnīca / Moon 3:50
 - IV. Tramvajs / Tram 0:48
8. **Baltās naktis / White Nights** (2006) 4:26
- 9.-13. **Piecas atvasaras prelūdijas / Five Preludes of Indian Summer** (2004)
 - I. Pīlādži / Rowan 1:13
 - II. Vasara / Summer 2:22
 - III. Virši / Heather 2:31
 - IV. Kaijas / Seagulls 2:37
 - V. Mēness gaisma / Moonlight 5:07
- 14.-16. **Otrā klavieresonāte / Piano Sonata No. 2** (2004)
 - I. Allegro 4:29
 - II. Andantino 9:23
 - III. Andante 7:29
17. **No pavasara / From Springtime** (2019) 8:02
18. **Kāda cita Ceļiniekfantāzija / Eine andere Wanderer-Fantasie** (2019) 4:50

TT 73:40

Diāna Zandberga, piano, voice (13)

Recorded at the Great Hall of Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music (2020-2021)

Recording producer and engineer: Jānis Zandbergs

Piano tuner: Norberts Žugs-Divrē

Booklet text: Diāna Zandberga

English translation: Egils Kaljo

Photos: Imants Zemzaris, Diāna Zandberga, Jānis Porietis (janisphoto.com)

Designer: Gundega Kalendra (raugs.eu)

Producer: Diāna Zandberga (dianazandberga.com)

© © Diāna Zandberga, 2021

LMIC/SKANI 122, 2021

skani.lv

Supporters:

Patrons of the Arts Aivars Lejietis and Laura Štāne

The mind says one thing.

But how to deceive the soul?

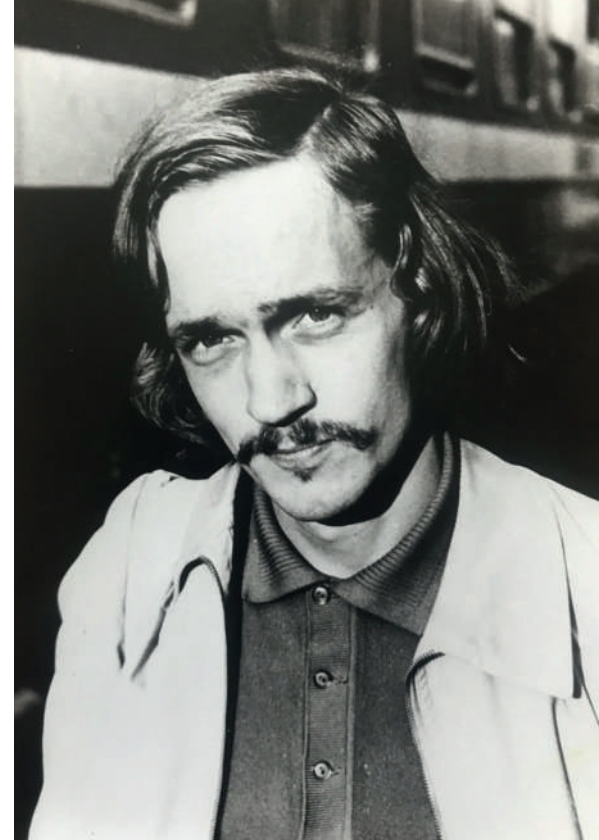
Imants Zemzaris

Imants Zemzaris brightly presented himself in Latvian music in the 1970s as a representative of postmodernism, striving for consonant harmony and a sense of neo-romantic beauty, as well as uniting semantically diverse subtexts and associations. The polystylistic freedom and sophisticated genres of the composer's works combine seemingly contradictory features – neoclassicism, minimalism, elements of instrumental theater, rock and disco, allusions and quotes from the works of Bach, Beethoven, Mozart, Chopin and other grandmasters. Imants Zemzaris is often inspired by literature, painting and theater. This is revealed in the poetic epigraphs and programmatic titles of the compositions. Thus, the rich and diverse language of music, with its spontaneity and plenitude of well-known intonations, is able to address a wide international audience.

Imants Zemzaris was born on April 14, 1951 in Riga to the family of painters Līvija Endzelina and Uldis Zemzaris. After studying with piano teacher Nikolajs Fedorovskis in the Emīls Dārziņš Music School (1958–1966), the future composer graduated the theory department in 1969. He studied composition at the Latvian State Conservatory in the class of Ādolfs Skulte (1969–1974) and continued with advanced studies for his Master's degree (1985–1988) with Pēteris Plakidis.

Imants Zemzaris has been a member of the Latvian Composers' Union since 1975, but since the 1980s he has been actively writing music reviews and essays in the Latvian press, where hundreds of his writings have been published. Since 1976, Imants Zemzaris has been working at the Emīls Dārziņš Music School as a teacher of composition. His students include composers Anna Veismane, Santa Ratniece and Solveiga Selga.

Imants Zemzaris organizes Latvian chamber music concerts with real enthusiasm, participating as a pianist and passionate storyteller. The composer's music is played not only in European countries and Russia, but also on the other side of the Atlantic Ocean (oxfordmusiconline.com, lmic.lv, musicabaltica.com).

Concert halls have featured Imants Zemzaris' instrumental chamber music and symphonic miniatures, as well as excerpts from more than 30 theatrical performances, but piano music is a particularly bright and unique page of the composer-pianist's work. The piano is the composer's closest friend in searches for new methods and a witness to amazing creative revelations. Although the composer sees himself as a miniaturist with a range of instant impulses, the extensive forms, including the Piano Sonata No. 2, demonstrate a masterful ability to think in monumental lines, addressing universal philosophical issues.

My first meeting with Imants Zemzaris' music was during lessons with the wonderful composition teacher Marina Gribinchik in the late 80's, when she introduced me and my classmate - future composer Andris Dzenītis - to contemporary music.

I personally met Imants for the first time in 1996, when after my first solo recital in Riga, he wrote a positive review in the newspaper *Literatūra un Māksla*. However, the music of Imants Zemzaris came into my heart forever at the end of 2017, when the composer gave me a manuscript of the three movements of *Motives of Rainis Poetry*. I was overwhelmed by the outwardly laconic, heartfelt, deeply meaningful and stylistically diverse expression of the music. Going deeper into the composer's other manuscripts, I was taken by the wide range of imagery, which includes fragile lyrics, fierce drama, and gloomily tragic reflections in the search for the meaning and truth of life. I am immensely grateful to the composer for his close friendship and cooperation during the last four years, as well as for the opportunity to premiere *Five Preludes of Indian Summer*, *Motives of Rainis Poetry*, *From Springtime* and *Eine andere Wanderer-Fantasie (Some Other Traveler-Fantasy)*.

The album opens with the lucid, mozartian **Early in the Morning** (1975), creating associations with the trembling rays of the sunrise, which gradually turns in a prayer full of gratitude. In Latvian piano music, it is one of the first examples of minimalism and new simplicity.

The title of the composition **Late Evening** (1999) recalls the previous miniature, created twenty-four years earlier, because it is a complete antonym. The allusion to Chopin's prelude in E minor depicts melancholic reflections at the crossroads of middle age, which could be described by the first *terzina* from Dante's *Divine Comedy*:

When half way through the journey of our life
I found that I was in a gloomy wood,
because the path which led aright was lost.

The Prelude and Fugue on a Theme of William Shakespeare's Sonnets (2006/1980) is based on readings of all 154 sonnets by the English playwright at the Riga Artists' House in 1980 (translator Juris Birzvalks, actor Ints Burāns). In each musically literary reading, the theme took on new variations, until it was finally transformed into a three-part fugue, which confirms the ability of love to grow from a small sprout into an all-encompassing creative force.

The music of the cycle **Motives of Rainis Poetry** (2018) is based on excerpts from the love poetry collection of Latvian writer Rainis (1865-1929) *Moon Girl* (1925):

I. Arabesque

Flower fluff flies through the garden:
Where to go?
You come - they know: on your hair, shoulders, cheeks.

II. Sonante

I come, I come, I come, I come...

III. Moon

How fast the moon goes!
And then some people believe
That the moon is moving slowly!

IV. Tram

Neither trembles in the soul nor sounds,
No flowers, no birds, no songs -
Without you...

The miniature **White Nights** (2006/1977) sings the magic of the Latvian summer solstice. The sketch of the composition was made in 1977 for the production of the drama *Bastard* by Pēteris Pēteršons at the Riga Youth Theater. The composer was inspired by the very first lines

of the text in this play: "Warm breeze. White sand. Midsummer! White night. Blue grass. Midsummer! The green sea." This is also confirmed by intonations of the Latvian folk song *Dark Night, Green Grass* in the middle part of the composition.

The change of season from a hot summer day to a freezing full moon night is depicted in the cycle **Five Preludes of Indian Summer** (2004). The music is based on excerpts from personal correspondence:

I. Rowan berries are archly sitting on the trees in a large crowd; it seems that they have no grief.

II. Summer - now summer is moving towards autumn, in the evenings it climbs over the meadows of white mist, the moon is shining bright, there is a confluence of clouds in the sky... I enjoy nature, the last sun of summer, and I am strangely bitter that it is over. Again, long autumn, dark winter ahead, endless, long, without light, long, long. Use your strength, imagination, inspiration.

III. Heather all around like confused feeble souls, I can't stop looking at them. I wish the heather could make quiet sounds and play a subtle melody.

IV. Seagulls - I am sending you the last letter of this summer. Indian Summer is coming - burning, full, the sun is saying goodbye to heat, but we must already prepare for coolness, dampness, darkness. Sitting by the sea, seagulls mutter quietly in their flock, every moment one of them flies over my head.

V. Moonlight - At nights I go out to feel the moon, I wandered long roads as if deceived, the glow-worms radiate a mystic light. Tell me, why, among people, there is not the naturalness, harmony, beauty that is in nature? Who torments them, who steals from them? A soul must be sensitive, understanding, good for the heart and generous. So many do not feel the beauty of the moments of small miracles. Where has it been lost, fallen for them? And, when someone wrongs another, does the person also advance? There is so much I do not understand about people. It seems that the whole world is full of unmoving, all comprehensive intellect, cold logic, clever theories, all rooms are filled with the smoke of talk. It seems that all that is left of a person is their tongue, talking. Where is the true, spontaneous happiness, the crazy running forward, the mad dance? Through everything is a robotic, iron cast immobility and barrenness? Where has life gone? That is what I am thinking. I look forward to your thoughts. Wish you all the best.

The energetic first movement *Allegro* of the dramatic **Piano Sonata No. 2** (2004) can be interpreted as an endless race of everyday life. In the romantically thrilled climax of the second movement *Andantino*, one can imagine the transcendental beauty of the Garden of Paradise and the loss of an unattainable dream, while the theme of solitude in the Funeral march of the *Andante* is enriched by intonations from Franz Schubert's song *Doppelgänger*.

In the extended-form fantasy dedicated to the revival of nature and the spiritual rebirth of a human being **From Springtime** (2019), Imants Zemzaris used self-quotes from the song cycle *Three Spring Didactics* (1990) and the Piano Sonata No. 2 (2004).

The album concludes with **Eine andere Wanderer-Fantasie (Another Traveler-Fantasy, 2019)**, which refers to Franz Schubert, but only in the title. The composition is written in the form of double variations, where the song *La Marmotte* by Ludwig van Beethoven contrasts with a seductive and tempting melody by the Brazilian composer Luiz Bonfá (1922-2001) - the jazz standard *Carnival Morning (Manhã de Carnaval)* from the film *Black Orpheus*, based on the tragic love story of Orpheus and Eurydice.

At the painful climax of the composition, it becomes clear that the two themes are not able to get closer to each other, so in the music written in 2019, the composer with sad irony intuitively anticipates the limitations of the pandemic and travel difficulties. But at the end of the piece there is a fragile hope - like a confirmation that travels in the world of music are endless.

I hope that a trip to the exciting world of piano music by Imants Zemzaris will help discover an important page of Latvian music, because many of the compositions created over the course of half a century are only available as manuscripts and are recorded here for the first time.

Many thanks to the supporters of the album - patrons Aivars Lejietis and Laura Štāne, the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music, the Latvian Composers' Union and the Latvian Cultural Society TILTS.

The pianist who has fire in her fingers – Spanish newspaper *La Vanguardia*

Talented musician with a deep artistic temperament and great possibilities of interpretation of works by different composers and styles – Lazar Berman

Great sensibility and excellent capability of interpretation – Alicia de Larrocha

Diāna Zandberga (Baibusa) began piano studies at the age of five in her native Latvia. Early on she gained international recognition in a number of competitions, including *Concours musical de France* (1995, GRAND PRIX) in Paris. Having obtained a master's degree at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music with Prof. Juris Kalnciems, in 2014 Diāna Zandberga completed her studies for her PhD with professors Elena Lebedeva and Sergejs Osokins (thesis title: *Historical and Stylistic Development of Piano Texture and its Manifestation in Latvian Music*).

Between 2000 and 2004, she studied with the legendary pianist Lazar Berman at the European Academy of Music in Erba (Italy), and for the next four years she improved her performance with the world-famous Spanish pianist Alicia de Larrocha at the Granados Marshall Academy in Barcelona.

Since 1996, Diāna Zandberga has won acclaim for a succession of recitals in Latvia, Finland, Lithuania, Estonia, Italy, France, Spain, Germany, Poland, Netherlands, Romania, Slovakia, Hungary, Russia, Cuba and USA.

She has performed with the Shoumen Symphony Orchestra (Bulgaria, conductor Stanislav Ushev), *Orquestra simfónica del Vallés* (Spain, conductor Uwe Mund) in *Palau de la Musica Catalana* (Barcelona), *Orchestra Filarmonica di Bacau* (Romania) with Francesco Attardi in Milan *Teatro dal Verme* in a prestigious concert cycle *Serate Musicali*, Saint-Petersburg State Symphony Orchestra KLASSIKA (Maestro Alexander Kantorov) etc.

Her discography includes the following CDs: *Transcriptions* (2003), *Dreams of Spain* (2011), *Dedication to Bicentenary of Ferenc Liszt* (2012), *Landscapes of Hungarian and Latvian Piano Music* (2013), Piano music by Dace Aperans – *Sounds and Echoes* (Skani, 2015). Diāna Zandberga is the author of the monograph *The Piano Department of the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music (1919-2019)* issued by the publishing house Musica Baltica in 2020.

Diāna Zandberga is a member of the Piano Department at the Jāzeps Vītols Latvian Academy of Music and a board member of the Latvian Piano Teachers Association.

dianazandberga.com

Prāts saka vienu.

Bet kā apmānīsi dvēseli?

Imants Zemzaris

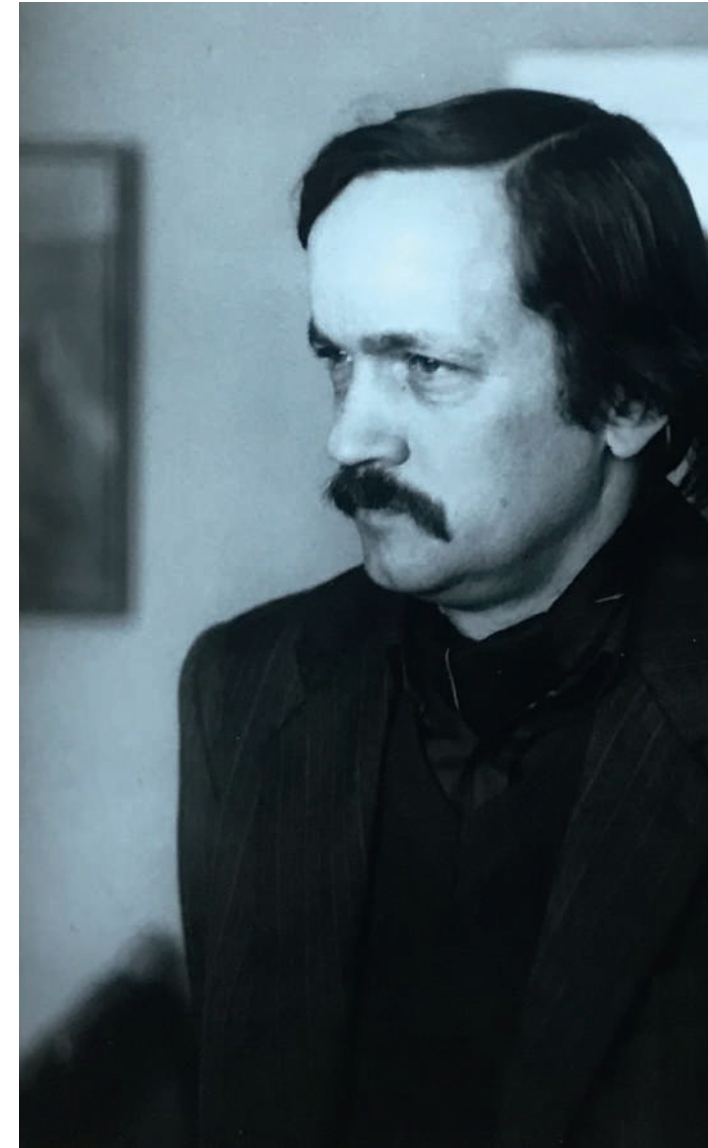
Imants Zemzaris latviešu mūzikā 20. gadsimta 70. gados sevi spilgti pieteica kā postmodernisma pārstāvis, tiecoties pēc konsonantas harmonijas un neoromantiska skaistuma izjūtas, kā arī apspēlējot semantiski daudzveidīgus zemtekstus un asociācijas. Komponista darbiem raksturīgā polistilistiskā brīvība un izsmalcinātais žanriskums apvieno šķietami pretrunīgas iezīmes: neoklasicismu, minimālismu, instrumentālā teātra, roka un disko elementus, alūzijas un citātus no Baha, Bēthovena, Mocarta, Šopēna un citu lielmeistaru darbiem. Imants Zemzaris nereti iedvesmojas no literatūras, glezniecības un teātra mākslas. Tas atklājas skaņdarbu poētiskajos epigrāfos un programmatiskajos nosaukumos. Tādējādi skaņražs bagātā un daudzveidīgā mūzikas valoda ar savu spontanitāti un intonatīvo atpazīstamību uzrunā plašu starptautisku auditoriju.

Imants Zemzaris dzimis 1951. gada 14. aprīlī Rīgā gleznotāju Līvijas Endzelīnas un Ulda Zemzara ģimenē. Pēc mācībām Emīla Dārziņa mūzikas skolā pedagoga Nikolaja Fedorovska klavieru klasē (1958–1966) topošais komponists 1969. gadā absolvēja vidusskolas teorijas nodaļu. Studējis kompozīciju Latvijas Valsts konservatorijā Ādolfa Skultes klasē (1969–1974) un asistentūrā (1985–1988) pie Pētera Plakida.

No 1975. gada Imants Zemzaris darbojas Latvijas Komponistu savienībā, kopš

80. gadiem aktīvi raksta mūzikas kritikas un esejas Latvijas presē. Bijis laikraksta *Literatūra un Māksla* mūzikas nodaļas redaktors (1988–1994).

No 1976. gada strādā Emīla Dārziņa mūzikas skolā par kompozīcijas pedagogu. Viņa audzēkņu vidū ir komponistes Anna Veismane, Santa Ratniece un Solveiga Selga. Ar patiesu degsmi Imants Zemzaris organizē latviešu kamermūzikas koncertus, kuros pats piedalās kā pianists un aizrautīgs stāstnieks. Komponista mūzika skan ne tikai Eiropas valstīs un Krievijā, bet arī otrpus Atlantijas okeānam. (oxfordmusiconline.com, lmic.lv, musicabaltica.com)

Koncertzālēs tiek atskaņota Imanta Zemzara instrumentālā kameramūzika un simfoniskās miniatūras, kā arī fragmenti no mūzikas vairāk nekā trīsdesmit teātra izrādēm, tomēr klaviermūzika ir īpaši spilgta un savdabīga šī komponista-pianista daiļrades lappuse. Klavieres ir mūzika tuvākais draugs jaunu ceļu meklējumos un liecinieks pārsteidzošām radošām atklāsmēm. Lai gan viņš sevi uzskata par miniatūristu, kam raksturīgs acumirkliņu impulsu tvērumš, tomēr izvērstās formas, tostarp šajā albumā iekļautā Otrā klavieresonāte, liecina par meistarīgu prasmi domāt plaši un dziļi saturiski, risināt vispārcilvēciskus filozofiskus jautājumus.

Ar Imanta Zemzara mūziku pirmoreiz saskāros, mācoties P. Jurjāna mūzikas skolā – brīnišķīgā kompozīcijas skolotāja Marina Gribinčika mani un klasesbiedru, topošo komponistu Andri Dzenīti jau toreiz iepazīstināja ar laikmetīgo mūziku. Personīgi ar Imantu Zemzari iepazīnos 1996. gadā, kad viņš par manu solokonzertu, kas notika Lielās gildes Ministeres zālē, uzrakstīja atzinīgu recenziju laikrakstā *Literatūra un Māksla*. Viņa mūzika manā sirdī uz palikšanu ienāca 2017. gada nogalē, kad komponists man uzticēja sava jaundarba *Raiņa dzejas motīvi* triju daļu manuskriptu. Mani spēcīgi ietekmēja mūzikas ārēji lakoniskā, sirsnīgā, dziļi saturīgā un stilistiski daudzveidīgā izteiksme. Iedziļinoties arī citos skaņraža rokrakstos, pārsteidza plašais tēlainības loks, kas aptver gan dvēseliski trauslu liriku, gan kvēlu dramatismu, gan drūmi traģiskas nokrāsas dzīves jēgas un patiesības meklējumos. Četrus gadu laikā, kamēr tapa šis albums, Imants Zemzaris man sniedza nenovērtējamus padomus un ieteikumus, draudzīgu atbalstu. Tāpat esmu viņam pateicīga par iespēju pirmatskaņot *Piecas atvasaras prelūdijas, Raiņa dzejas motīvus, No pavasara un Kādu citu Ceļniekfantāziju*.

Albumu atklāj mocartiski apskaidrotā miniatūra **Agri no rīta** (1975), radot asociācijas ar trīsošiem saullēkta stariem, kas pamazām pieņemas spēkā un izskan pateicības pilnā lūgšanā. Latviešu klaviermūzikā tas ir viens no pirmajiem minimālisma un jaunās vienkāršības paraugiem.

Skaņdarba **Vēlu vakarā** (1999) nosaukums atsauc atmiņā Imanta Zemzara divdesmit četrus gadus agrāk sacerēto miniatūru *Agri no rīta*, jo ir pilnīgs tā antonīms. Alūzija par Šopēna mīmīnora prelūdiju attēlo noguruša cilvēka melanholiskās pārdomas pusmūža krustcelēs, ko varētu raksturot ar pirmo tercīnu no Dantes *Dievišķās komēdijas*:

Bij mūža gaita tikai pusē spēta,
kad atgīdos es mežā, tumsas tītā,
jo taisnā taka bija pazaudēta. (Valda Bisenieka atdzejojums)

Prelūdija un fūga par Viljama Šekspīra sonetu tēmu (2006/1980) radusies pēc angļu dramaturga visu 154 sonetu lasījumiem četrās daļās Rīgas Mākslas darbinieku namā 1980. gadā (tulkotājs Juris Birzvalks, aktieris Ints Burāns). Katrā muzikālā literārajā lasījumā komponista spēlētā tēma ieguva jaunas variācijas, līdz noslēgumā pārveidojās par trīsbalsīgu fūgu, kas apliecina mīlestības spēju no maza asniņa izaugt par visaptverošu radošo spēku.

Poētiskā cikla **Raiņa dzejas motīvi** (2018) mūzikas pamatā ir fragmenti no Raiņa (1865–1929) mīlas lirikas krājuma *Mēness meitīņa* (1925):

I. Arabeska

Pa dārzu gaisā ziedu pūkas staigā:
Kur nomesties?
Tu nāc, – nu zin: tev matos, plecos, vaigā.

II. Sonante

Es nāku, nāku, nāku, nāku...

III. Mēnesnīca

Cik ātri mēness iet!
Un tad vēl laudīm šķiet,
Ka mēness gaita esot lēna!

IV. Tramvajs

Ne tric kas dvēselē, ne skan,
Ne zan,
Ne ziedu, ne putnu, ne dainu –
Bez tevis...

Miniatūra **Baltās naktis** (2006/1977) apdzied Latvijas vasaras saulgriežu burvību. Skaņdarba skice tapa 1977. gadā režisora un dramaturga Pētera Pētersona drāmas *Bastards* iestudējumam Jaunatnes teātrī. Komponistu iedvesmoja jau pašas pirmās teksta rindas šajā lūgā: "Sīta pūsma. Balta smilte. Līgo! Balta nakte. Zila zāle. Līgo! Zala jūra. Balts Timotejs." To apliecina arī latviešu tautasdziesmas *Tumša nakte, zaļa zāle* melodijas intonācijas skaņdarba vidusposmā.

Latvijas dabas ritums no svelmainas atvasaras dienas līdz stindzinošam sasalumam pilnmēness naktī attēlots ciklā **Piecas atvasaras prelūdijas** (2004). Mūzikas pamatā ir fragmenti no privātās sarakstes.

I. Pīlādži kā šķelmji sasēdušies kokos milzu baros, liekas – tiem nu gan nav bēdu.

II. Vasara – nu jau vasara iet uz rudens pusi, vakaros kāpj baltas miglas plāvām pāri, mēness spīd spoži spilgts, mākoņi drūzmām vien skrien debešos. Pricējās par dabu, par vasaras pēdējo sauli, un tā ērnoti rūgti kļūst, ka vasara garām. Atkal garais rudens, tumšā ziema priekšā, nebeidzama, gara, bez gaismas, ilga, ilga. Jāliek lietā savi spēki, izdoma, iedvesma.

III. Virši visapkārt kā mulsas, vāras dvēselītes, nevaru beigt tajos raudzīties. Gribētos, lai virši klusi skanētu, kādu smalku melodiju spēlētu.

IV. Kaijas – sūtu Tev pēdējo šīs vasaras vēstuli. Nāk atvasara – degdama, sātīga, saule atvadās no karstuma, bet mums jau jāgatavojas uz vēsumu, mikklumu, tumšumu. Sēžu jūras malā, kaijas klusi dūdojas savā pulkā, ik pa brīdīm kāda pārlido pār manu galvu.

V. Mēness gaisma – naktīs eju mēnesi izjust, kā apmāta staigāju tālus ceļus, jāntārpini izstāro mistisku gaismu. Pasaki, kāpēc cilvēkos nav tāds dabiskums, harmonija, skaistums kā dabā? Kas viņus moka, kas aplaupa? Dvēselei vajadzētu būt jūtīgai, saprotošai, sirdij – labai, devīgai. Cik daudzi neizjūt skaistumu, mazus brīnuma mirkļus? Kur viņiem tas ir pazudis, aizkritis? Un, vai sliktu citiem darot, cilvēks arī tiek uz priekšu? Cik daudz man vēl nesaprotama par cilvēkiem. Šķiet, visa pasaule pilna nekustīga, visapņemoša intelekta, aukstas loģikas, gudrām teorijām, visas istabas pilnas ar runu dūmiem. Tāda sajūta, ka no cilvēka palikusi tikai mēle, runa. Kur paliek īsts, spontāns prieks, traka joņošana, dulla deja? Vai tiešām viscaur ir tāda robotveidīga, metālā kalta nekustība, neauglība? Kur palikusi dzīvība? Tā es te domāju. Gaidīšu Tavas domas. Lai Tev labi.

Dramatiskās un vērienīgās **Otrās klavieresonātes** (2004) enerģisko pirmo daļu *Allegro* var traktēt kā ikdienas dzīves nebeidzamo skrējieni, otrās daļas *Andantino* romantiski savīļņotajā kulminācijā var iztēloties Paradīzes dārza pārpasaulīgo dailli un nesasniedzamā sapņa zaudējumu, savukārt finālā *Andante* sēru marša vientulības tēmu paspilgtina intonācijas no Franča Šūberta dziesmas *Dubultnieks*.

Dabas atjaunotnei un cilvēka garīgajai atdzimšanai veltītajā izvērstās formas fantāzijā **No pavasara** (2019) Imants Zemzaris izmantojis pašcitatāus no dziesmu cikla *Trīs pavasara didaktikas* (1990) un *Otrās klavieresonātes* (2004).

Albumu noslēdz **Kāda cita Ceļniekfantāzija** (2019), kurā atsauce uz Franci Šūbertu ir tikai nosaukumā. Dubultvariāciju formā rakstītajā skaņdarbā Ludviga van Bēthovena solodziesma *Murķšķis* kontrastē ar brazīļu komponista Luisa Bonfā (1922–2001) vilinošo un ilgpilno melodiju, džeza standartu *Karnevāla rīts* no kinofilmas *Melnais Orfejs*, kuras pamatā ir traģiskais mīlasstāsts par Orfeju un Eiridīki.

Skaņdarba smeldzīgajā kulminācijā top skaidrs, ka abas tēmas tā arī nespēj tuvoties viena otrai, tādējādi

2019. gadā tapušajā mūzikā komponists ar skumju ironiju intuitīvi paredz priekšā stāvošos pandēmijas ierobežojumus. Tomēr gaišā izskaņa pārliecina, ka ceļojumi mūzikas pasaulē ir bezgalīgi.

Lielā daļa pusgadsimta laikā tapušo Imanta Zemzara klavierdarbu pagaidām ir pieejami tikai rokrakstos un ieskaņoti pirmo reizi, tāpēc cerams, ka ceļojums viņa aizraujošajā klaviermūzikas pasaulē palīdzēs atklāt līdz šim mazzināmu, bet ļoti nozīmīgu latviešu mūzikas lappusi.

Sirsnīgs paldies albuma atbalstītājiem – mecenātiem Aivaram Lejietim un Laurai Štānei, Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijai, Latvijas Komponistu savienībai un Latviešu Kultūras biedrībai TILTS.

Pianiste, kuras pirkstos ir uguns, – tā par Diānu Zandbergu rakstīja Spānijas laikraksts *La Vanguardia*.

Talantīga mūziķe ar dziļu artistisku temperamentu dažādu stilu komponistu skaņdarbu interpretācijās – Lazars Bermans.

Smalks jūtīgums un milzīgas interpretācijas spējas – Alisija de Laroča.

Diāna Zandberga (dz. Baibusa) mācījies Jāzepa Mediņa Rīgas Mūzikas vidusskolā un Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijā (JVLMA) pie profesora Jura Kalnciema. No 2000. līdz 2004. gadam viņa zināšanas papildināja Eiropas Mūzikas akadēmijā Erbā (Itālija) pie leģendārā pianista Lazara Bermans, bet no 2004. līdz 2008. gadam – Granadosa-Maršala akadēmijā Barselonā (Spānija) pie pasauleslavenās pianistes Alisijas de Laročas (*Alicia de Larrocha*).

Pēc maģistra studijām JVLMA sekoja studijas doktorantūrā pie profesoriem Jeļenas Lebedevas un Sergeja Osokina, 2014. gadā iegūstot mākslas zinātņu doktora grādu par promocijas darbu *Klavierfaktūras vēsturiski stilistiskā attīstība un tās izpausme latviešu mūzikā*.

Kopš 1996. gada Diāna Zandberga aktīvi koncertē Latvijā, Lietuvā, Igaunijā, Somijā, Krievijā, Francijā, Slovākijā, Spānijā, Bulgārijā, Rumānijā, Polijā, Nīderlandē, Vācijā, Itālijā, Ungārijā, Kubā un Amerikas Savienotajās Valstīs. Viņa atskaņo gan solo un kamerģitāras programmas, gan uzstājusies kā soliste ar Šumenas simfonisko orķestri Bulgārijā (dirigents Staņislavs Uševs), Katalonijas simfonisko orķestri (dirigents Uve Munds) *Palau de la Musica Catalana* Barselonā, Krievijas Valsts simfonisko orķestri *Klasika* (dirigents Aleksandrs Kantorovs) Sanktpēterburgā, Bakau filharmonijas simfonisko orķestri un dirigentu Frančesko Atardi Rumānijā, kā arī Milānā (Itālija) *Teatro dal Verme* prestižajā koncertcīklā *Serate Musicali*.

Pianiste pirmatskaņojusi vairākus desmitus dažādu komponistu klavierdarbu, un viņas spēle ieskaņota albumos: *Transkripcijas* (2003), *Sapņi par Spāniju* (2011), *Veltījums Lista divsimtgadei* (2012), *Ungāru un latviešu klavierainavas* (2013), *Daces Aperānes klaviermūzika Skaņas un atskaņas* (Skani, 2015).

2020. gadā izdevniecībā *Musica Baltica* klajā nāca Diānas Zandbergas monogrāfija *Jāzepa Vītola Latvijas Mūzikas akadēmijas Klavieru katedra (1919–2019)*.

Diāna Zandberga ir JVLMA Klavieru katedras mācībspēks, Latvijas Klavieru skolotāju asociācijas valdes locekle.

dianazandberga.com

